

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

ILMASTOSUUNNITELMAA TÄYDENTÄVÄ MATERIAALI

Parikkala

Esipuhe

Parikkalan kunnan ilmastosuunnitelma on laadittu vuosien 2023-2024 aikana. Työtä koordinoi Etelä-Karjalan liitto. Ilmastosuunnitelmien laatimiseen saatiin ympäristöministeriön myöntämä valtionavustus. Ilmastosuunnitelman sisältö noudattaa ilmastolain (423/2022) § 14a mukaisia vaatimuksia.

Ilmastosuunnitelmatyön aikana osallistettiin laajasti Parikkalan kunnan henkilöstöä, päättäjiä, kuntalaisia, nuoria ja alueen muita toimijoita. Yhteistyötä tehtiin Etelä-Karjalan muiden kuntien sekä alueella käynnissä olevien ilmastohankkeiden kanssa. Suunnitelma laadittiin samanaikaisesti viiden muun Etelä-Karjalan kunnan kanssa (Rautjärvi, Ruokolahti, Lemi, Luumäki ja Taipalsaari).

Tässä taustamateriaalissa esitellään osallistamisen lisäksi suunnitelmatyöhön vaikuttaneet useat viime vuosien aikana Etelä-Karjalan alueella laaditut, teemaan kytkeytyvät suunnitelmat ja selvitykset.

Lisäksi luodaan katsaus kunnan nykytilaan, jonka pohjalta ilmastosuunnitelmatyöhön lähdettiin ja lopuksi esitellään hankkeen aikana tehdyt osallistamistoimet sekä viestintä.

Ilmastosuunnitelman kuvituksesta ovat vastanneet Kirjolan koulun ja Parikkalan lukion oppilaat. Kuvitus on laadittu otsikolla ”Mikä kotikuntani luonnossa on parasta ja mikä puolestaan herättää huoleni?”

Sisällysluettelo

- 1) [Parikkalan ympäristöohjelma](#)
- 2) [Etelä-Karjalan liikennestrategia 2040](#)
- 3) Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys 2023
- 4) [Hinku –verkosto](#) – *Parikkala ollut jäsen vuodesta 2008*
- 5) [KETS – kunta-alan energiatehokkuussopimus](#)
- 6) [Etelä-Karjalan kiertotalouden tiekartta](#)
- 7) Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartta (luonnos /syksy 2024)
- 8) Päästöskenaario / syksy 2023

- 9) Nykytilanteen kartoitus
- 10) Hankkeen aikana tehty työ
- 11) Ideoita ja materiaaleja kunnan ilmastoviestinnän tueksi

1) Parikkalan ympäristöohjelma

- Parikkalan kunnalle on laadittu [ympäristöohjelma](#) osana EAKR-rahoitteista Etelä-Karjalan kuntien ympäristöohjelma –hanketta vuosina 2015-2016.
- Hankkeessa laadittiin ympäristöohjelmat jokaiselle Etelä-Karjalan kunnalle sekä maakunnan yhteinen ympäristöohjelma. Ympäristöohjelmat on rakennettu jokaisen kunnan omat lähtökohdat ja tarpeet huomioiden positiiviseen keskittyen.
- Ympäristöohjelmassa hyväksytyt tavoitteet ja toimenpiteet tukevat suoraan useita ilmastosuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä.

2) Etelä-Karjalan liikennestrategia 2040

- [Etelä-Karjalan liikennestrategia](#) laadittiin edellisen kerran vuonna 2020. Liikennestrategian laatimisen jälkeen toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia (koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan), joiden vuoksi strategian päivittäminen on ollut tarpeellista.
- Visio 2040: Etelä-Karjalan liikennejärjestelmä mahdollistaa maakunnassa sijaitsevien tuotantolaitosten, yritysten ja palveluntuottajien kuljetusketjujen kustannustehokkaat ja luotettavat yhteydet maitse ja vesitse.
- Tiedon hyödyntäminen, liikenneyhteydet ja toimiva julkinen liikenne tukevat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä liikkumisesta, ihmisten hyvinvointia, opiskelua, työssäkäyntiä, matkailua, yritysten kilpailukykyä ja maakunnan elinvoimaa.
- **Maakunnan liikennejärjestelmä edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista erityisesti kestäviin liikkumistapoihin tukeutuen sekä mahdollistaa sujuvat ja turvalliset henkilöliikenteen matkat ja elinkeinoelämän kuljetukset. Rataverkko mahdollistaa sekä henkilö- että tavaraliikenteen palvelujen parantamisen ja lisäämisen.**
- Ilmastosuunnitelman toimenpiteet ovat Etelä-Karjalan liikennestrategian 2040 mukaisia.

3) Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvitys

- Etelä-Karjalan liitto selvitti vuonna 2023 ympäristöministeriön rahoituksella vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisen edellytyksiä maakunnan alueella. Tarkasteltavia käyttövoimia olivat sähkö, biokaasu ja vety.
- Selvitys koostuu kolmesta työpaketista, jotka ovat [valmiusanalyysi](#), [ohjekirja](#) ja [jakeluasemasuunnitelma](#).
- Ohjekirja on konkreettinen työkalu tukemaan jakeluverkkoasemien perustamista kunnissa.
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen jakeluasemasuunnitelma huomioitiin ilmastosuunnitelman toimenpiteiden laatimisessa.

Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoselvityksen ehdotukset uusista lataus- ja tankkausasemista Parikkalaan

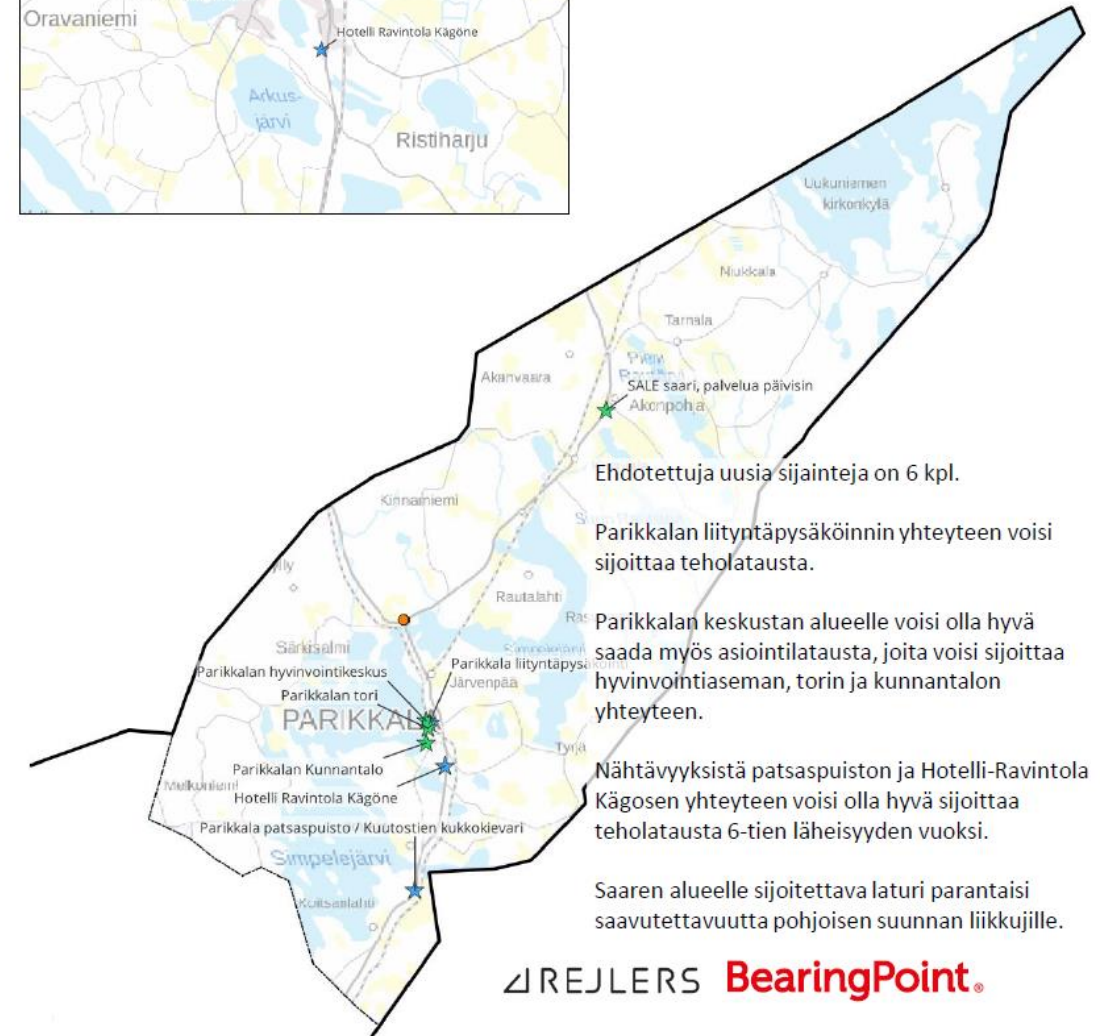
Ehdotetut sijainnit on laadittu haastatteluilla kootun alustavan kohdelistan ja sen lisäksi tehdyn pisteytyksen perusteella.

Pohjoisen suunnan saavutettavuutta voisi parantaa latausaseman sijoittaminen Kirjavalan tai Saaren kylän alueelle. Tarkastelussa siellä oli kolme sijaintia, jotka kaikki saivat samat pisteet.

Etelä-Karjalan liitto selvitti vuonna 2023 ympäristöministeriön rahoituksella vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisen edellytyksiä maakunnan alueella. Selvitys koostuu kolmesta työpaketista, jotka ovat valmiusanalyysi, ohjekirja ja jakeluasemasuunnitelma. [Ohjekirja](#) on konkreettinen työkalu tukemaan jakeluverkkoasemien perustamista kunnissa.

Ehdotetut sijainnit

4) Hinku -verkosto

- Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Hinku-verkostossa on mukana myös maakuntia.
- Hinku-verkostossa on mukana jo lähes 100 [Hinku-kuntaa](#) sekä viisi [Hinku-maakuntaa](#), jotka ovat sitoutuneet vähentämään käyttöperusteisia kasvihuonekaasupäästöjään 80 prosenttia 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Päästöt lasketaan Hinku-laskentasäännön mukaan (mukaan lukien päästöhyvitykset). [Lue lisää käyttöperusteisen päästölaskennan menetelmästä.](#)
- Lisäksi Hinku-verkosto jakaa tietoa ilmastonmuutoksen hillinnän parhaista käytännöistä, tukee kuntien ilmastotyötä sekä luo kysyntää ilmastoystävällisille tuotteille ja palveluille.
- Ilmastosuunnitelma tukee ja vahvistaa kaikilta osin Parikkalan kunnan Hinku-työtä ja suunnitelmassa Hinku-työ on sisällytetty ilmastojohtamiseen.

HINGKU-työ

Toimenpide	Aikataulu	Vastuu- ja yhteystaho
Kunnanjohtaja tai hänen nimeämänsä kunnan työntekijä toimii HINKU-verkoston johtoryhmän jäsenenä		
Kunta nimeää yhteyshenkilön, joka toimii tiedonvälittäjänä kunnan ja Syken välillä		
Kunta perustaa ilmastotyöhön työryhmän, jossa on edustettuna tärkeimmät hallinnon alat		
Työryhmä ja yhteyshenkilö vastaavat, että kunnalle laaditaan vuosittain suunnitelma päästöjä vähentävistä investoinneista		
Kunnalle laaditaan ilmastosuunnitelman pohjalta vuosittainen hillintätoimien suunnitelma, joka osoittaa, millä toimenpiteillä ja investoinneilla kasvihuonekaasupäästöjä pyritään vähentämään koko kunnan alueella.		
Kunnan alueella toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet kootaan vuosittain ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Tieto tehdyistä toimista toimitetaan myös Sykelle.		
Kunnan henkilöstölle ja kunnanvaltuustolle tiedotetaan vuosittain hankkeen saavutuksista.		
Alueen asukkaille, yrityksille sekä maa- ja metsätalousyrittäjille viestitään ilmastonmuutoksen hillinnän mahdollisuuksista.		

5) KETS – Kunta-alan energiatehokkuussopimus

- Suomi on sitoutunut tiukkoihin tavoitteisiin energiatehokkuuden parantamiseksi. Energiatehokkuussopimukset ovat valtion ja toimialojen yhdessä valitsema keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusvelvoitteet ilman uutta lainsäädäntöä tai muita uusia pakkokeinoja.
- [Kunta-alan energiatehokkuussopimus](#) on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä kunta-alalla vuosina 2017-2025.
- Kunnat, kaupungit ja kuntayhtymät allekirjoittavat liittyjäkohtaisen energiatehokkuussopimuksen, jossa ne sitoutuvat Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Sopimuksen mukaisesti liittyjän asuinrakennuskanta liitetään ensisijaisesti Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan.
- Energiatehokkuussopimusta seurataan ja siitä raportoidaan vuosittain.

KETS-sopimuksen käytännön toteutus kunnassa

Liittyjän velvoitteet	Toteutustapa
Toiminnan organisointi	Energiatehokkuusryhmä, energiaryhmä, ilmastoryhmä, kestävän kehityksen ryhmä
Suunnittelu (toimintasuunnitelma)	Systemaattinen toiminta sopimuskauden mittaisena toimintasuunnitelmana; erillisenä dokumenttina tai linkitettyä kunnan muuan energia- ja ilmastotoimintaan
Energiatehokkuuden huomioon ottaminen suunnittelussa ja hankinnoissa	Suositus hyödyntää TEMin ohjetta energiatehokkuuden huomioimisessa; käytännön työhön tukea ja apua Motivalta.
Energiatehokkuuden huomioon ottaminen uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelun ohjauksessa	Esimerkiksi uudisrakentamisessa koko elinkaaren osalta energiatehokkuuden huomioiminen sekä kuntien investoinnit ja rahoitusmallit
Uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto	Esimerkiksi Uusiutuvan energian kuntakatselmuksen toteuttaminen; sen pohjalta toimenpiteiden toteuttaminen
Energiakatselmusten ja investointien sekä niissä havaittujen toimenpiteiden toteuttaminen	Energiakatselmusten toteuttaminen (huomioi korotetun tuen mahdollisuus!), ESCO-mallin hyödyntäminen, investointien osalta energiatehokkuuden huomioiminen
Kulutusseuranta ja sen hyödyntäminen	Kuntakohtaisesti vaihtelevuutta. Systemaattinen seuranta hyödyntäen toimittajaa tai itse toteutettuna. Osalla ei systemaattista seurantaa.
Koulutus- ja tiedotustoiminta	Kuntaorganisaation sisällä henkilöstölle, tilojen käyttäjille, varhais ja peruskasvatuksen kautta oppilaille sekä kuntalaisille. Kunnittain vaihtelua
Vuosittainen raportointi	Vuosittainen raportointi; raportoivat asiat sovittu sopimukseen liityttäessä.

KETS raportoinnista ja muusta löytyy paljon materiaalia alla olevan linkin takaa:

<https://energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi/aineistot-ja-ohjeet/kunta-ala/seminaariaineistot/>

6) Etelä-Karjalan kiertotalouden tiekartta

- [Etelä-Karjalan kiertotalouden tiekartassa](#) on määritelty maakunnallisiksi kiertotalouden päämääriksi:
 - 1) Kestävä hyvinvointi, ei päästöjä, jätettä eikä ylikulutusta
 - 2) Ympäristöliiketoiminnan ja -työpaikkojen kasvu
 - 3) Ympäristö- ja kiertotalousosaamisen ja –koulutuksen vahvistaminen
- Kiertotaloudessa pyritään luomaan taloudellista arvoa aiempaa vähemmästä materiaalmäärästä sekä säilyttämään materiaalit ja niihin sitoutunut arvo taloudessa mahdollisimman pitkään.
- Kiertotaloudella tarkoitetaan materiaalitehokkuuden parantamista, tuotteiden eliniän pidentämistä tuotesuunnittelulla, kierrätyksen lisäämistä, tuotteiden sijasta palveluiden kuluttamista, ostamisen sijasta lainaamista, sekä jakamista ja korjaamista.
- Ilmastosuunnitelman toimenpiteet ovat Etelä-Karjalan kiertotalouden tiekartan mukaisia.

7) Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartta (luonnos / syksy 2024)

- Etelä-Karjala on yksi HINKU-maakunnista ja tavoittelee 80 prosentin kasvihuonekaasupäästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.
- Hiilineutraali Etelä-Karjala –ilmastotiekartan tavoitteena on muodostaa kuva maakunnan nykytilanteesta, tarjota skenaario päästöjenvähentämispolusta ja lisäksi kuvata tarvittavia maakunnallisia toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä ilmastotiekartta perustuu 2020-2021 laadittuun ensimmäiseen toimenpideohjelmaan, 2022-2023 laadittuihin kunnallisiin skenaarioihin ja keväällä 2024 pidettyihin teemakohtaisiin työpajoihin.
- Pääpaino Hiilineutraali Etelä-Karjala –tiekartassa on merkittävässä, kuntarajat ylittävissä toimenpiteissä. Maakunnan tiekartta toimii kokoavana ja siihen on kerätty eri alueellisten toimijoiden edistettäviä ja kuntien yhteistoiminnassa tehtäviä hankkeita.
- Hiilineutraali Etelä-Karjala tiekarttaa käytetään tämän kuntakohtaisen ilmastosuunnitelman taustamateriaalina. Tiekartasta myös poimittiin kuntien ilmastosuunnitelmiin ehdotuksia kunnille osoitetuista toimenpiteistä.

8) Päästöskenaario / syksy 2023

Parikkalassa ilmastotyöhön syvennyttiin laskemalla marraskuussa 2023 arvio päästökehityksestä tuleville vuosille. Skenaariossa tavoitteeksi asetettiin HINKU-maakunnan ja -kunnan mukaisesti -80% päästövähennys.

Tavoiteskenaariossa päästiin -80,9 % päästövähennykseen (sis. päästöhyvitykset). Ilman päästöhyvityksiä päästiin 48,6 % päästövähennykseen.

Suurimmat vähennyspotentiaalit todettiin olevan rakennusten energiatehokkuudessa ja tieliikenteessä.

Parikkala on vahvaa maatalousaluetta ja maatalouden päästöissä on odotettavissa melko pieniä muutoksia tulevina vuosina. Maataloussektorilla tapahtuu kuitenkin paljon käytännön ilmastotyötä, jota pyritään nostamaan esiin ja tuomaan näkyväksi muun muassa alueella käynnistyvillä maaseudun ilmastohankkeilla.

Laskenta perustuu Suomen ympäristökeskuksen [ALas-malliin](#) ja [Hinku-laskentasääntöihin](#).

PARIKKALA 2007 - 2030	Parikkala 2023 -80.9%	Vähennettävät päästöt (kuilu) -0.7 kt CO ₂ e
 Rakennusten energiankulutus	-84.9%	
 Tieliikenne	-59.0%	
 Maatalous	-21.9%	
 Muut sektorit	-52.2%	
 Sähkön päästökerroin		
 Päästöhyvitykset		-26.0 kt CO ₂ e

PARIKKALA 2007 - 2030	Parikkala 2023 -48.6%	Vähennettävät päästöt (kuilu) 25.3 kt CO ₂ e
 Rakennusten energiankulutus	-84.9%	
 Tieliikenne	-59.0%	
 Maatalous	-21.9%	
 Muut sektorit	-52.2%	
 Sähkön päästökerroin		
 Päästöhyvitykset		0.0 kt CO ₂ e

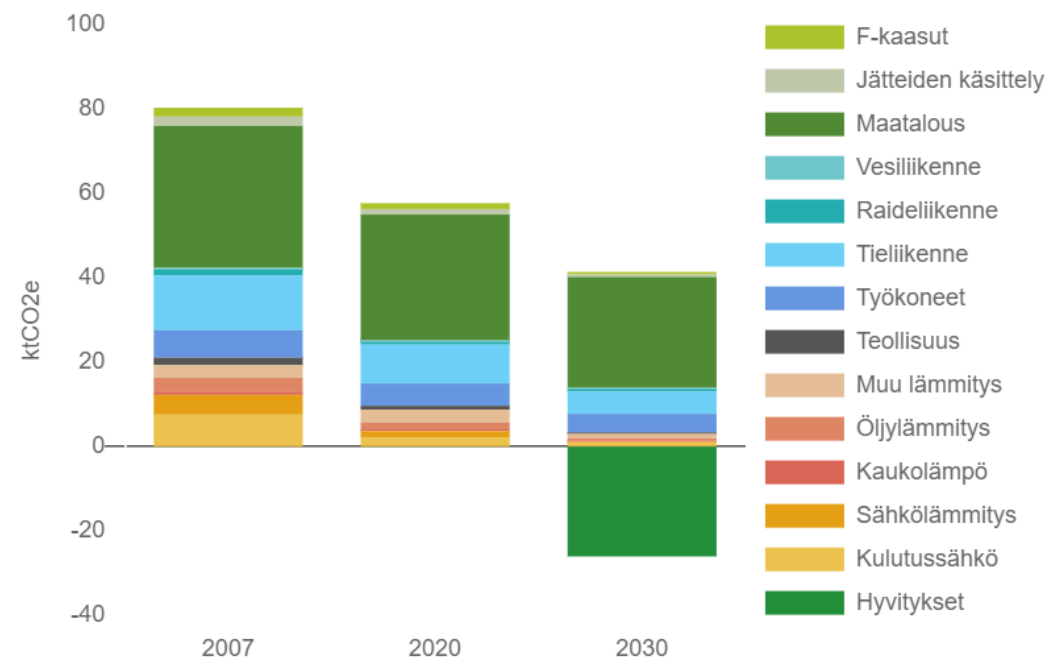
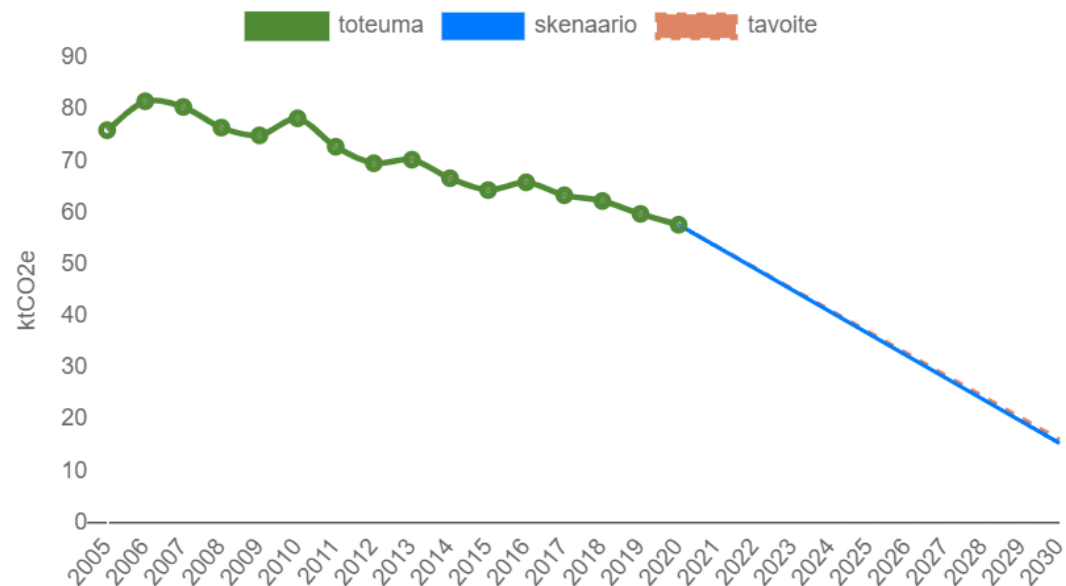
PARIKKALA
2007 - 2030

Parikkala 2023
-80.9%

Vähennettävät päästöt (kuilu)
-0.7 kt CO₂e

Skenaarion yhteenveto

Kokonaispäästöt

9) Nykytilan kartoitus sektoreittain

- 9.1 Parikkala lukuina
- 9.2 Energian kulutus
- 9.3 Kestävä liikkuminen
- 9.4 Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous
- 9.5 Metsät ja hiilinielut
- 9.6 Sopeutuminen ja varautuminen
- 9.7 Ilmastoviestintä
- 9.8 Kiinnostavia nostoja ja potentiaalisia ilmastotyön kärkiä

9.1 Parikkala lukuina

Asukasluku: 4366 (2023)

- Asuntokuntia 2433 kpl
- Taajama-aste 45,5 %
- Alle 15-vuotiaita 9,9 % väestöstä
- Yli 15-64 -vuotiaita 47,2 % väestöstä
- Yli 64-vuotiaita 42,9 % väestöstä

[Kuntien avainluvut | Tilastokeskus \(stat.fi\)](#)

- Vapaa-ajan asuntoja 1693 kpl (2023)

[Kuntien vapaa-ajan asunnot \(stat.fi\)](#)

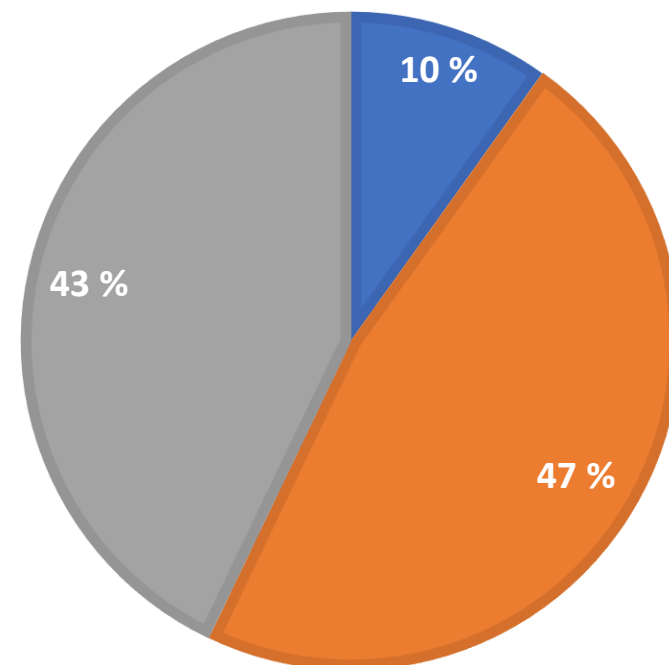
- Kokonaispinta-ala 760,71 km², josta 22 % on vesistöjä

[Tilastot \(Maanmittauslaitos\)](#)

[Tilastot \(Järviwiki\)](#)

PARIKKALAN ASUKKAIDEN IKÄJAKAUMA

■ Alle 15-vuotiaita ■ 15-64 -vuotiaita ■ Yli 64-vuotiaita

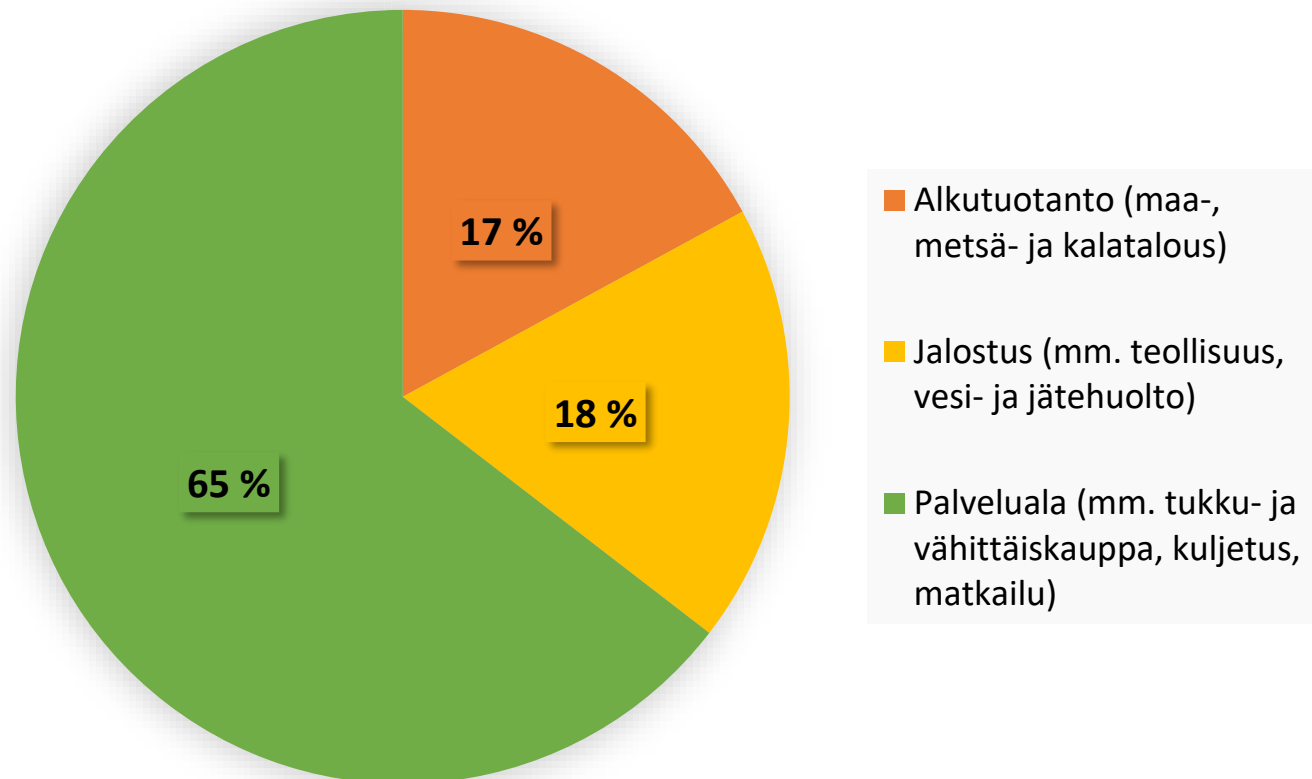

9.1 Parikkala lukuina

- Alueella olevat työpaikat 1157 kpl (2022)

[Kuntien avainluvut \(stat.fi\)](https://stat.fi)

TYÖPAIKKOJEN JAKAUMA

9.2 Nykytila 2024: Energian kulutus

Organisaation oma energiantuotanto:

- Kunnan lämpölaitokset (Parikkala ja Saari) myyty Advenille. Molemmat lämpölaitokset käyttävät metsähaketta. Kunta on Advenin kanssa jatkuvasti aktiivisessa vuoropuhelussa ja yhteistyössä. Vuosittain järjestetään kehityspalaveri.

Kunnan omistamien kiinteistöjen energiatehokkuus:

- Kunnalla omistuksessa kaksi öljylämmitteistä rakennusta (eläinlääkäriasema + Kiipola). Kiipolassa mahdollista myös pellettilämmitys, mikä on pääasiallinen käyttövoima. Parikkalan kerrostalot ovat pääsääntöisesti kaukolämmössä. Kaukolämpö pääasiassa puulähtöistä, varajärjestelmänä öljy. Lämmitysratkaisuissa öljyn tilalle ideoitu mm. mikro-chp-ratkaisuja. Jätevedenpuhdistamon lietteen hyödyntämistä biokaasuksi myös mietitty.

Rakennusten energiakatselmukset ja energiaremontit:

- Koulu ja Käskynkkä (palvelutalo) rakennettu uudestaan, ovat olleet isoja remontteja. Tapulikujalle rakennetaan uusia kerrostaloja, joissa esim. tehty uudet katot ja lisätty eristeitä. Vuodelle 2024 esitetty ikkuna- ja parvekeremonttihankeita, ei välttämättä toteudu. Kirjastossa siirrytty led-valoihin.
- Katuvaloja saneerattu ledeiksi jo pitkän aikaa. Lähes kaikki elohopealamput korvattu led-valoilla. Tehty määrätietoisesti jo pitkän aikaa.

Sähkön kulutus:

- Sähkösopimuksen alkuperätakuuta ei ole ostettu, sähkön hankinnassa ei ole huomioitu "viherryttämistä". Kunnassa nähty tarvetta ryhtyä pohtimaan sähkön käytön ja lämmityskulujen vähentämistä: kunnan kiinteistöihin pitkän aikavälin suunnitelmia.

9.2 Nykytila 2024: Energian kulutus

Kulutus ja kierrätys:

- EKJH hoitaa yleisen jätehuollon. Kunta järjestämässä huutokaupan kesällä 2024. Kunta käyttää [Kiertonettiä](#), minne esim. huutokaupan osalta tullaan laittamaan isoimmat koneet.

Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet:

- Yksityisen omistamalle Valkiasuolle tulossa isompi aurinkopaneelihanke (43 ha, 40MWp). Kunnalle tulossa aurinkopuisto Tetrilammelle (40 ha, 58 MWp), asiasta ollaan tekemässä aiesopimusta. Alustavat työt maastossa saattavat alkaa jo loppuvuodesta 2024 (maastontutkimusta, kartoittamista).

Koneet ja laitteet:

- Koneet lähinnä puistokoneita.

Vesihuolto:

- Kunnan järjestämässä vesihuollossa n. 1000 mukana. Asemakaava-alueella liittymättömiä on kymmeniä, niistä ei ole tarkkaa koontia. Miten seurataan haja-asutuksen vesihuoltoa: sako- ja umpikaivolietteet kirjautuvat automaatiojärjestelmään. Jätevedenpuhdistamo on kunnan hallinnassa, toimii ja hoidetaan. Puhdistamolla käytössä membraanitekniikkaa. Saaren taajaman jätevedet johdetaan Parikkalaan, Uukuniemen jätevedet johdetaan Kiteelle

Aurinkopaneeleita suunniteltu jätevedenpuhdistamolle. Saneerausvelkasuunnittelu vesihuoltoon ja katuinfraan tulossa vuonna 2024. Viisivuotissuunnittelu.

9.3 Nykytila 2024: Kestävä liikkuminen

Kuntaorganisaation yhteiskäyttöautot ja työsuhdepyörät:

- Kunnassa ei ole yhteiskäyttöautoja. Henkilöstöllä on pyöräetu, osa hankkinut sähköpyörän.

Kuntaorganisaation käytössä olevien ajoneuvojen käyttövoimat:

- Kunnalla on käytössä neljä diesel-käyttöistä autoa, joista osa leasing-autoja. Kiinteistö- ja laitospuolen pakettiautot (2 kpl) ovat melko uusia ja taloudellisia valintoja.

Sähköautojen latauspisteet ja biokaasuautojen tankkausasemat:

- Terveyskeskuksella yksi hybridiauton latauspaikka, Käskenkä-vanhusten hoitoyksikköön tulossa neljä latauspistettä henkilökunnalle. Kunnassa on biokaasun tankkausasema (Koirniemessä).

9.3 Nykytila 2024: Kestävä liikkuminen

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen:

Huonokuntoisia pyöriteitä on uusittu.

Vesi- ja raideliikenne:

Parikkalan Saharannassa laituri ja rantapaikkoja. Kunnassa kaiken kaikkiaan noin sata venepaikkaa (yhteenlaskettu laituri- ja maapaikat). Kunta mukana henkilöjunaliikennettä koskevissa kokouksissa, esim. Särkisalmen ja Saaren pysäkkiä nostettu keskusteluissa esiin.

Matkaketjut:

Kunnassa on rautatieasema. Tavanomaisia polkupyöräparkkeja löytyy, parkkeja ei ole erikseen lisätty.

Muut huomiot julkisesta liikenteestä:

Koulukuljetusten lisäksi toimii asiointiliikenne. Reitit ajetaan pääsääntöisesti ympäri vuoden, osa vain kesäaikaisin. Asiointiliikenneverkon kohdalla on pohdittu, mikä on sen käyttöaste ja saadaanko rahalle vastinetta.

9.4 Nykytila 2024: Kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous

Lähi- ja kasvisruoka:

Kasvisruokaa tarjolla kerran viikossa ja lähiruokaa käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Ruokahävikki:

Valmistetaan ruokaa tarvittava määrä, arvioidaan tarve etukäteen mahdollisimman tarkasti. Hävikkiruokaa myydään henkilökunnalle.

Kunnan omistamat pellot, niiden käyttö:

Kunnan ja maataloustuottajien välinen vuoropuhelu. Käydäänkö sitä? Onko tarvetta edistää?

Säännölliset tapaamiset MTK Parikkalan Seutu ry:n ja muiden yrittäjäyhdistysten kanssa. Vuoropuhelusta tehtävä suunnitelmallisempaa ja tapaamisia oltava tiheämmin.

9.5 Nykytila 2024: Metsät ja hiilinielut

- Metsäpinta-ala (sis. Metsämaa, kitumaa ja tuottamaton metsämaa)
 - Noin 44 327 ha
 - Metsämaan osuus kunnan kokonaispinta-alasta n. 58%
- Kunnan omistamat metsät:
 - Kunnan omistama metsäpinta-ala yht. noin 1014 ha
 - Kunnan omistuosuus (%) metsätalousmaasta: 2,3 %
 - Suojeltujen alueiden yhteispinta-ala:
 - Metsäsuunnitelman tilanne: Vuonna 2022 on hyväksytty metsäsuunnitelman päivittäminen (Metsä Group), metsänhoitopalvelut 1.1.2023

Metsätilastot

[Tietoa metsien omistuksesta](#) | [Metsäkeskus \(metsakeskus.fi\)](#)

[Tilastot](#) | [Maanmittauslaitos](#)

[Metsävarakarttojen ja kuntakohtaisten tilastojen menetelmäkuvaukset julkaistu](#) | [Luonnonvarakeskus \(luke.fi\)](#)

9.6 Nykytila 2024: Sopeutuminen ja varautuminen

Onko kunnassa olemassa sopeutumisen tai varautumisen ohjelmaa tai toimintasuunnitelmaa?

Varautumissuunnitelma on olemassa, mutta päivitystarvetta on.

9.7 Nykytila 2024: Ilmastoviestintä

Toteuttajat ja kanavat:

Ilmastoviestintää hoitavat elinvoimapäällikkö ja toimisto-/viestintäsihteeri, kanavat nettisivut ja some. Viestintä on ollut vähäistä, mutta toimintaa on tehostettu vuoden 2024 aikana.

Yritysyhteistyö:

Yhteyshenkilö yritysyhteistyössä elinvoimapäällikkö. Kaavoitusasioissa yhteyshenkilö tekninen johtaja. Järjestetään säännöllisesti tapaamisia yrittäjäyhdistysten ja yrittäjien kanssa. Kunnassa otettu käyttöön yritysvaikutusten arviointi huhtikuussa 2024.

9.8 Kiinnostavia nostoja ja potentiaalisia ilmastotyön kärkiä

- Mahdollisuus hyödyntää hyvien ratkaisujen skaalausta muista Hinku- ja KETS-kunnista
- Rautatie ja asema mahdollistavat julkisen liikenteen
- Käytössä oleva työsuhdepyöräetu ja pyöräilymatkailu
- Kylien välinen asiointiliikenne
- Kiinnostus selvittää ja edistää biokaasun tuotantoa jätevedenpuhdistamolla
- Parikkalassa tunnistetaan, että metsien ja hiilinielujen osalta paljon on tehtävää, mutta ollaan myös halukkaita kehittämään ja etenkin osallistumaan yhteistyöhön muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa
- Hiilensidonnan vahvistaminen osana luonnonsuojeluhankkeita, kuten ennallistaminen ja vesistöhankkeet

Yhteenveto investointeja edellyttävistä ilmastosuunnitelman toimenpiteistä

- Luovutaan fossiilisesta lämmityksestä kunnan kiinteistöissä ja korvataan se mm. lämpöpumppuratkaisuilla ja mikro CHP-järjestelmällä → Jäljellä olevien öljylämmitteisten kohteiden osalta edessä ovat investointikustannukset, jotka tyypillisesti maksavat itsensä takaisin pienentyneiden lämmityspolttoainekustannusten myötä. Tarkka kustannusvaikutus arvioitava kohteittain.
- Kehitetään kiinteistöjen energiatehokkuutta mm. älykkäillä ohjausjärjestelmillä, tilatehokkuutta parantamalla ja rakenteellisilla ratkaisuilla (kuten eristys ja ikkunat) → Investointi- tai saneerauskustannukset. Mahdollisuus tunnistaa hukkaenergiakohteissa säästöpotentiaalia. Tarkka kustannusvaikutus arvioitava kohteittain.
- Lisätään aurinkoenergian tuotantoa kunnan kiinteistöjen katoilla ja muissa rakenteissa → Investointien takaisinmaksuaikaa ja kannattavuutta tarkasteltava potentiaalisten tuotantokohteiden ja –odotusten sekä sähkönkäytön tarpeiden mukaisesti. Monipuolisia rahoitusmekanismeja satavilla.
- Toteutetaan uudis-, saneeraus- ja purkuhankkeet vähähiilisinä ja energiatehokkaina → Vähähiiliset rakennusmateriaalit ja –menetelmät voivat toistaiseksi olla perinteisiä kalliimpia.
- Otetaan energiatehokkuus huomioon infrahankkeissa jo suunnitteluvaiheessa → Laadukkaalla suunnittelulla voidaan saavuttaa säästöjä mm. logistiikka- ja materiaalikuluja vähentämällä.
- Jatketaan katu- ja ulkovalaistuksen siirtymää energiatehokkaisiin LED-valoihin → Työ jo pitkällä, jatketaan vuosittaisten määrärahojen puitteissa.
- Hankitaan kuntaan päästöttömiä ajoneuvoja ja kuljetuspalveluita lainsäädännön puitteissa → Hankintakustannukset välttämättömiä, mutta toteutetaan vasta kun hankinnat ajankohtaisia.
- Laaditaan ja toimeenpannaan pyöräilyn ja kävelyn kehittämissuunnitelma → Suunnitelman toteutuksen kustannukset. Toteutettu suunnitelma vahvistaa mahdollisuuksia kevyen liikenteen investointien rahoitukseen.
- Kehitetään pyöräpysäköintimahdollisuuksia rautatieasemalla → Kustannukset, joilla myös matkailua ja hyvinvointia edistävä vaikutus
- Parannetaan kävelyn ja pyöräilyn väylien ja reittien viihtyvyyttä, toimivuutta ja turvallisuutta taajama-alueilla huomioiden myös luonto-, lähi- ja pyörämatkailu → Kustannukset, joilla myös matkailua ja hyvinvointia edistävä vaikutus
- Tarjotaan sähköauton latausmahdollisuutta kunnan kiinteistöissä lainsäädännön velvoitteet ja maakunnallisen latausinfrastruktuurin tulokset huomioiden → Lainsäädännöstä johtuvat välttämättömät kustannukset.

10) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Kuntien ilmastosuunnitteluhankkeen aikana viestintää ja osallistamista toteutettiin sekä Etelä-Karjalan liiton että hankkeen edetessä yhä enenevästi myös kuntien toimesta.
- Hankkeen projektipäällikkö kirjoitti säännöllisesti Etelä-Karjalan liiton nettisivuille artikkeleita työn edistymisestä. Lisäksi yhteistyössä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ilmastoasiantuntijan kanssa laadittiin yleisesti projektia koskevia artikkeleita/tiedotteita:
 - [Ilmastosuunnitelmatyö käynnistyi Etelä-Karjalan kunnissa](#) 6.11.2023
 - [Taustaselvitystä, skenaarioita ja yhteistyötä ilmastotyössä](#) 7.2.2024
 - [Itä-Suomen ilmastokonferenssissa saatiin työkaluja hiilineutraaliuden tavoitteluun](#) 26.2.2024 / ELY
 - [Itä-Suomen ilmastokonferenssi, maakunnallisia ilmastotyöpajoja ja aktivointia](#) 3.5.2024
 - [Etelä-Karjalan kunnissa tehdään suunnitelmallista ilmastotyötä](#) 10.6.2024
 - [Torilla, tapahtumissa ja työpajoissa tavattiin kesän aikana ilmastotyössä](#) 1.10.2024
- Tekstit linkitettiin kuntien viestijöille hyödynnettäviksi.

10) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Hankkeen aikana on toteutettu useita kyselyitä:
 - 1) kysely kuntien työntekijöille / syksy 2023
 - 2) kysely kuntien päättäjille / syksy 2023
 - 3) kysely kuntien viestinnästä vastaaville / talvi 2024
 - 4) kysely asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille / kesä 2024
 - 5) kysely yhdistyksille / kesä 2024
 - 7) kysely opetus- ja kasvatustyötä tekeville / syksy 2024
- Hankkeen aikana järjestettiin yhteistyössä CANEMURE-hankkeen kanssa neljä maakunnallista ilmastotyöpajaa + Follow up -tilaisuus, joihin kutsuttiin mukaan kuntien nimeämiä sidosryhmiä, mm. alueiden yrityksiä
- Toukokuussa 2024 järjestettiin [Ruokolahden STEP-opistolla Ilmasto- ja energiapäivä](#) laajan yhteistyökumppanijoukon kanssa
- Kuntien ilmastosuunnitteluhanke jalkautui kuntien kesätaapahtumiin kesällä 2024 torikyselyllä sekä oman arjen ilmastovinkkaustehtävällä. Parikkalassa oltiin Open Air Parikkala –toritapahtumassa 20.7.2024.

10) Hankkeen aikainen osallistaminen ja viestintä

- Hankkeessa järjestettiin yksi alustava ja kaksi varsinaista työpajakierrosta. Alustavassa työpajassa tutustuttiin kunnan päästöjen muodostumiseen ja tehtiin skenaarioita siitä, kuinka päästöjä olisi mahdollista vähentää. Tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamiseen tähtääviin, *Energia ja liikenne* sekä *Maatalous, metsät ja hiilinielut* -työpajakierroksille kuntia kannustettiin kutsumaan haluamiaan sidosryhmiä mukaan. Hyvän vuoropuhelun ja yhteistyön lisäämiseksi työpajoihin kutsuttiin aiheiden asiantuntijoita mukaan eri organisaatioista.
- Syksyllä 2024 ilmastosuunnittelukuntien kouluilla toteutettiin nuorten ilmastopäiväkiertue yhteistyössä laajan yhteistyökumppaniverkoston kanssa. Ilmastopäivään osallistuivat 1.-9. luokkien oppilaat ja joissain kunnissa myös lukiolaiset. Parikkalassa nuorten ilmastopäivä oli 1.11.2024.
- Ilmastosuunnittelutyön etenemistä seurattiin kuntien ilmastosuunnitelmatyöryhmässä, johon oli nimetty edustaja/edustajat jokaisesta mukana olevasta kunnasta. Työryhmään kutsuttiin vierailevia puhujia kulloinkin ajankohtaisten teemojen mukaisesti. Työryhmälle välitettiin myös koko hankkeen ajan tietoa teemaan liittyvistä ajankohtaisista tilaisuuksista, koulutuksista, ym.
- Kuntien viestinnästä vastaaville järjestettiin ilmastoviestinnän koulutuspäivä 3.9.2024. Koulutuksessa kerrottiin konkreettisia ja positiivisia ilmastoviestinnän esimerkkejä, joilla tsemppattiin kuntia löytämään omat vahvuutensa ja painopisteensä ilmastoviestinnässä.
- Helmikuussa 2025 Etelä-Karjala toimii Itä-Suomen ilmastokonferenssin pääjärjestäjänä. Tämän perinteeksi muodostuneen tapahtuman kohderyhmää ovat erityisesti kunnat.

11) Ideoita ja materiaaleja kunnan ilmastoviestinnän tueksi

- Kuntien viestinnästä vastaaville järjestettiin ilmastoviestinnän koulutuspäivä 3.9.2024. Kouluttajana toimi pitkän linjan viestinnän ammattilainen Tiina Hosiokoski (SEK Comms). Koulutuksessa kerrottiin konkreettisia ja positiivisia ilmastoviestinnän esimerkkejä, joilla tsemattiin kuntia löytämään omat vahvuutensa ja painopisteensä ilmastoviestinnässä. Kunnat saivat koulutuksessa käyttöönsä ja työstettäväkseen ilmastoviestintäsuunnitelman pohjan.

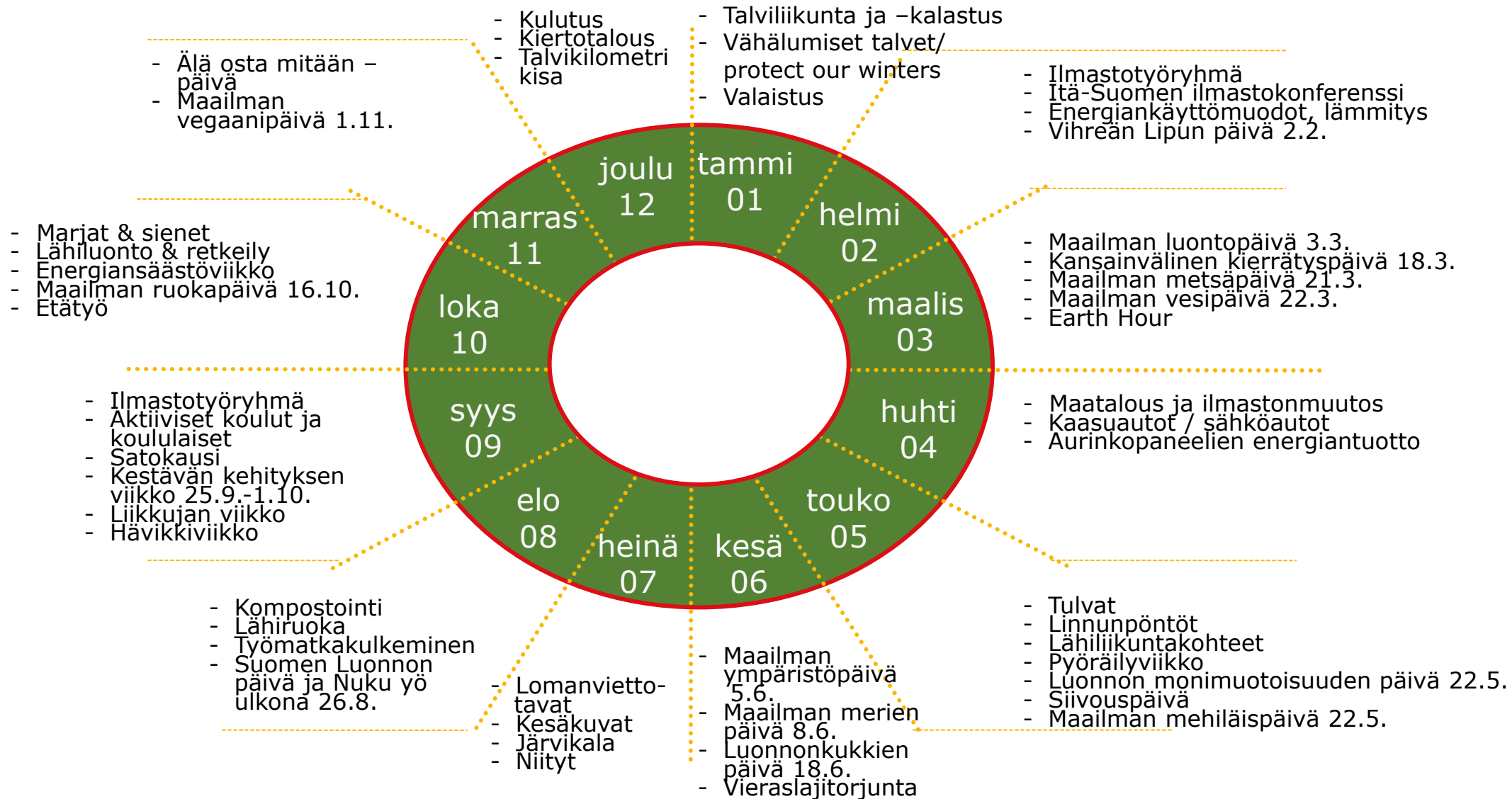
MATERIAALEJA

- [Keski-Suomen liitto - Pieni opas kuntien ilmastoviestintään](#)
- [Kuntaliitto – ilmastoviestintä kunnissa](#)
- [Kuntaliitto – kuntalaisten osallisuuden edistäminen](#)
- [Hiilineutraalisuomi.fi-verkkopalvelu](#) - toimintamalleja ja ohjeistuksia asukas- ja yritysysteistyöhön ja ilmastoviestintään
- [Kestävä kaupunki –ohjelma: Saa kuulua -julkaisu](#)
- [VALONIA - Kansalliset kampanjat](#)

IDEOITA VIESTINTÄÄN

- Videot, SYKE:n animaatiot
- Tarinat ja henkilöiden tekemät arjen ilmastoteot
- Kunnan tekemät konkreettiset ilmastoteot
- Yhteistyö paikallisten koulujen kanssa
- Kilpailut / visat yms.

Parikkalan ilmastoviestinnän vuosikello – ehdotuksia sisällöistä

Parikkalan ilmastotyön vuosikello -ehdotus

